

OCAK 2017

İtalya Referandumu Sandıktan İstifa Çıktı

2015'te Parlamento'dan geçen yeni seçim yasası (Italicum) ile hükümeti yasama karşısında güçlendirmeyi hedefleyen Renzi, bu başarının özgüveniyle "III. Cumhuriyet'i kurma" anlamına geldiği söylenen anayasal değişiklikleri referanduma götürdü. "Bölgesel ve demokratik temsili zedeleyeceği" itirazıyla karşılaşılan paket reddedilince de kendi istifa etti.

4 Aralık'ta yapılan referandumda arzu ettiği anayasal değişiklikler reddedilen Başbakan Matteo Renzi istifa etti. Zira 2014'te Enrico Letta'nın istifasının ardından Cumhurbaşkanı Giorgio Napolitano tarafından Başbakanlık görevine atandığında, anayasada, seçim kanununda ve çalışma hayatında reform yapacağını ve kamu borçlarının ödenmesine dair düzenlemeler yaparak vergi sistemindeki adaletsizlikleri gidereceğini vaat etmişti.

DİMYATA PİRİNCE GİDERKEN...

İlbey ÇOBAN

Aslında 2015'te Parlamento'dan geçen yeni seçim yasası (Italicum), seçimlerde yüzde 40 oy alan partiye Temsilciler Meclisi'ndeki 630 koltuktan 340'ünün verilmesini öngörüyordu. Yani yüzde 40 ve üzeri oy alan partinin hem yasama hem de yürütme organındaki gücü artırılmıştı. Böylelikle 1992'den itibaren hükümet tarafından sunulan kararların kabul edilme oranlarındaki (her dönem ortalama olarak yüzde 50'den az olmak üzere) düşüş de engellenmeye çalışıldı. (devamı 3.sayfada)

★
**Romanya'da Başbakanlık
Tartışmaları**
Melisa TEKELİ
sayfa 4-5

★
**Polonya'da
Protesto Sesleri**
Olca ÖZKAYA
sayfa 7

★
**Finlandiya'da Temel
Gelir Zamanı**
Aygün KARLI
sayfa 8-9

★
**Avrupa'nın Yeni Ülkesi:
Liberland**
Dicle KORKMAZ TEMEL
sayfa 10

★
**BM'nin Yeni
Hedefi Gençler**
Elâ BİLGİN
sayfa 11

★
**Almanya'nın Terörle
İmtihanı**
Emre YÜKSEL
sayfa 14

Bulgaristan Erken Seçime

Bilgesu TETİK

Bulgaristan, Kasım'da cumhurbaşkanlığı seçimleri için sandık başındaydı. Rumen Radev'in zaferiyle sonuçlanan seçimler ülke siyasetini yeni bir yol ayrımına sokarken, erken seçimlerin de habercisi oldu.

Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin iki turlu yapıldığı Bulgaristan'da ilk tur seçimleri 6 Kasım'da gerçekleşmiş ve Başbakan Borissov seçimlerden önce partisinin adayı Tsetska Tsacheva'nın ilk turda galip gelememesi durumunda istifa edeceğini açıklamıştı. İlk tur seçimlerinde Sosyalist Parti'nin desteklediği Rumen Radev'in birinci, hükümet partisi GERB'in adayı Tsacheva'nın ikinci gelmesinin ardından seçimler, cumhurbaşkanı seçebilmek için yeterli orana ulaşamadığından ikinci tura uzadı. Başbakan Borissov ise istifa etmek için ikinci tur sonuçlarını bekleyeceğini, Radev'in birinci gelmesi halinde onunla birlikte çalışamayacağını, böyle bir durumda yeni bir hükümetin mevcut parlamento içerisinde çıkmasını doğru bulmadığını ve erken seçime gidilebileceğini söyledi.

Bu nedenle, 6 Kasım'da seçmenlerin sadece cumhurbaşkanını seçmekle kalmadığını, seçim sistemine ilişkin önemli değişiklikler için referandumda da gitmiş olduklarını söylemek mümkün. Aslında referandumda üç konu hakkında oy kullanıldı: Çoğunluk sisteminin seçimlerde uygulanıp uygulanmayacağı, oylamanın hem seçimler hem de referandum için geçerli olup olmayacağı ve seçim başına siyasi partilere tahsis edilen devlet sübvansiyonlarının indirilmesi. En son yapılan Seçim Kanunu değişiklikleri uyarınca Bulgaristan'da seçimlerde oy kullanmak zorunlu, ancak referandumlarda bu zorunluluk yok. Bulgaristan şu an-

da orantılı bir temsil sistemi kullanıyor ve seçimlerde yüzde 1'den fazla oy alan partilere devlet sübvansiyonları tahsis ediyor. Çoğunluk oyu sistemine geçilmesi, ülkede İngiltere'dekine benzer bir "kazanan her şeyi alır" sistemi getirebileceği ve büyük siyasi partilere güç kazandıracağı şeklinde çeşitli eleştirilere de maruz kaldı. Pek çok siyaset bilimci, gazeteci ve insan hakları aktivisti, referandumda katılımı mümkün olduğunca azaltmak için boykot çağrısında bulunurken bir diğer kesimse seçmenlerin bu tür konularda karar alma yetkisini sorgulayıp halk oylamasına gidilmesine karşı çıkmıştı. Katılımcıların çoğunluğu her ne kadar üç soruya da olumlu oy kullanmış olsalar da, referandumun geçerli olabilmesi için en sonuncu parlamento seçimleri kadar katılım sağlanması gerekiyordu ancak bu oran sağlanamadı. Yine de katılım oranının yüzde 20'sinden daha yüksek oranda olumlu oy çıkması sebebiyle önerge Ulusal Meclis'te tartışılmak zorunda.

13 Kasım'da gerçekleşen ikinci tur seçimlerinde emekli Hava Kuvvetleri Komutanı Rumen Radev oyların yüzde 58'ini alarak cumhurbaşkanı seçildi. Bağımsız aday olan Radev, parlamentodaki en güçlü ikinci parti ve ana muhalefet partisi olan Bulgaristan Sosyalist Partisi (BSP) tarafından bizzat aday gösterilmemiş olsa da üstü kapalı bir şekilde destekleniyordu. Lisansüstü eğitimi ABD'de tamamlamış olan emekli general Radev'in, Batılı devletlerin Rusya'ya yönelik yaptırımlarına karşı çıkan BSP tarafından desteklenmesi de Bulgar medyası ve hatta Rusya tarafından ilginç bulundu ve ülkede pek çok tartışmayı alevlendirdi. Bulgar ve hatta Rus medyası,

Radev'i Bulgaristan'ın statüsünü bozacak bir kişi olarak değerlendirmekte, eskilere oranla çok daha bağımsız bir politika izleyerek Bulgaristan'ın NATO ve AB içindeki konumunu bozacağını ve Rusya eğilimli bir politikaya yöneleceğini tartışmakta. Bu tartışmaları dindirmek istercesine Radev, NATO ve AB ile iyi ilişkilerini sürdürüleceğine, hatta NATO'nun Bulgaristan'ı güvenilir ve öngörülebilir bir partner olarak görmesini istediğine ilişkin bir açıklama yaptı. Rusya'da daha önce hiç bulunmadığını belirten Radev, özellikle terörizm konusunda Rusya ve NATO'nun işbirliği içinde bulunması gerektiğini, eğer işbirliği içinde olunmazsa küresel tehditlere karşı yeterli önlemler alınamayacağını kaydetti. Ülkenin eskiyen Sovyet üretimi savaş uçaklarının yenilenmesi konusunda Rus yanlısı bir tutum sergileyen Radev, 2016 başında Savunma Bakanı'yla bir çatışma yaşamıştı. Rusya, savunma ve güvenlik konularındaki başatlığının yanı sıra Bulgaristan ekonomisinin de yaklaşık yüzde 20'sinde bir anlamda söz sahibi. Bulgaristan, özellikle doğalgaz ve petrolde Rusya'ya bağımlı. Seçim kampanyası sırasında Radev, Bulgaristan'ın tarım ihracatına ve turizm endüstrisine zarar verdiklerini gerekçe göstererek Ukrayna Harekâtı ve Kırım'ın ilhakı ertesinde Rusya'ya uygulanan yaptırımların hafifletilmesi çağrısında bulunmuştu. Cumhurbaşkanlığı devralmasının ardından ilk ziyaretlerini Brüksel ve Bükreş'e yapacağını açıklayan Radev, Bulgaristan'ın AB yanlısı kalmaya devam edeceğini ancak yargı reformu ve organize suçlarda başarısız olunması nedeniyle Bulgaristan'ın Schengen Bölgesi'ne pasaportsuz geçiş hakkından yararlanamaması

konusunda duyduğu rahatsızlığı da dile getirdi.

Başbakan Borissov, seçimlerin ardından "halkın rızası ve iradesiyle artık muhalefetiz" diyerek ilk oturumda istifasını verdi ve hükümet düştü. Hükümetin istifasının ardından yeni hükümet kurma görevi Reformcu Blok'a verildi ancak Blok da hükümet kurmada başarılı olamadı. En önemli muhalefet partisi olan BSP ise, hükümet kurma çalışmalarına katılmayarak muhalefette kalacaklarını ve erken seçime hazırlanacaklarını açıklamıştı. Şu anki Cumhurbaşkanı Plevneliev, yeni bir geçici hükümet kurmayacağını ancak göreve geldiği andan itibaren Radev'in hükümet kurma çalışmalarına imzasını atacağını söylese de, Radev böyle bir şeyin anayasada yer almadığını ve dahası iyi niyet göstergelerinin hukukun yerini alamayacağını söyledi. Bulgaristan Anayasası'na göre mevcut cumhurbaşkanı görev süresinin bitimine üç aydan az bir zaman kaldığında erken seçim kararı vermiyor. Bulgaristan'da şu anki durumda ya Parlamento'da bir kabine kurulacak ya da geçici hükümet kurulacak ve bu geçici hükümet de erken seçim kararı alacak. Radev de geçici hükümet kurma sorumluluğunun Cumhurbaşkanı Plevneliev'de olduğunu ve bu görevi kendisinin yerine getirmesinin anayasaya aykırı olduğunu belirtmiş oldu.

Bulgaristan'da hükümet kurma denemesinin üçüncü kez de başarısız olması ülkeyi büyük bir siyasi çıkmaza soktu. Geçici hükümetin bir türlü kurulamamasının yarattığı siyasi boşluk en azından Radev'in göreve başlayacağı 22 Ocak 2017'ye kadar sürecek gibi görünüyor.

Şu an İtalya'da kullanılan 1948 Anayasası, Mussolini dönemindeki faşist anayasa-ya tepki olarak yürütme gücünü parçalamış ve içerdiği yürütmeyi güçsüzleştirici hükümlerle olası krizlerin çözülmesini sağlayabilecek mekanizmaları da eksik bırakmıştı. Ayrıca hükümetin Parlamento'da kendi çoğunluğunu oluşturabileceği bir mekanizmayı tesis etmesi de engellenmişti. Öyle ki, Parlamento'yu oluşturan Temsilciler Meclisi ve Senato'ya yasanın eşit yetkiler verilmesi nedeniyle bir tasarruf yasasının yasa için her iki meclisten de onay olması gerekmekte. Fakat bu Anayasa'ya göre kurulan her hükümet istikrarsızlığa yatkın oldu. Nitekim ülke, aradan geçen 70 yılda 64 hükümet gördü.

Aslında bu durum, zaman içinde kimi anayasal değişikliklere de neden oldu. 1990'ların başında seçim sistemimde hükümetin lehine yapılan düzenlemelerle "II. Cumhuriyet" kuruldu. Bu anayasa değişikliği hükümet istikrarsızlıklarını bir nebze giderse de özellikle 2008 krizi ve ardından 2011'de Berlusconi'nin istifasına da sebep olan finansal krizle hükümet istikrarsızlıkları yeniden büyük bir sorun olmaya başladı. Macrobond'un

verilerine göre İtalya'nın GSYH'si 2008 ve 2011 yıllarında bir düşüş yaşadı ve bankacılık sektöründe kredilerin geri ödenememesiyle ortaya çıkan sorunlar da tahvil getirilerinde bü-yük bir düşüşe neden oldu. Öyle ki, İtalya bu krizlerin etkisiyle Yunanistan'dan sonra Euro bölgesinde en fazla kamu borcu olan ülke haline geldi. İşsizlik oranı da yüzde 10'un üzerine çıktı. 2014'te se-

çimle değil Cumhurbaşkanı atmasıyla başbakanlığa gelen ve CNN'deki bir mülakatında İtalya'nın AB liderliğine geçecek bir potansiyele dahi sahip olduğunu söyleyen Renzi ise yeni bir anayasa değişikliğinin gerekli olduğunu gündeme taşıdı. İtalyan siyasi sistemi üzerine uzmanlaşan Macar akademisyen Fanni Mandak, İtalya'da 1980'lerden

itibaren sürekli olarak kabinelerin ve başbakanların yetkilerinin parlamento ve muhalefet karşısında büyük ölçüde arttığına dikkat çekiyor. Ona göre, 2016 referandumundan kabul oyu çıkarsaydı parlamenter sistemden sapılacak ve yeni anayasa başkanlık sistemine özgü özellikler taşıyacaktı.

Reddedilen değişiklikler/Referandum ne öngörüyordu?

Peki, bu referandumla öngörülen önemli değişiklikler nelerdi? En önemli değişikliğin bölge esasına göre seçilen Senato'nun yapısı üzerinde olması planlanıyordu. Buna göre, Cumhuriyet Senatosu'ndaki senator sayısı 315'ten 100'e indirilecek, bu senatorların 74'ü bölgesel meclis üyeleri, 21'i de belediye başkanları arasından seçilecek, beş üyeyi ise Cumhurbaşkanı atayacaktı. Kısacası, halkın Senato seçimlerine katılması engellenecekti. Ayrıca, Senato'nun Temsilciler Meclisi'yle eşit olan yetkileri büyük ölçüde azaltılacak, her yasanın iki meclis tarafından onaylanması zorunluluğu da ortadan kaldırılarak Senato yetkileri azaltılmış bir danışma meclisi haline getirilecekti. Böylelikle de yasama organının işlevini hızlandırması planlanıyordu. Diğer değişikliklerse yerel yönetimlerin bazı yetkilerinin merkezi hükümete devredilmesi ve bürokrasinin sadeleştirilmesi sonucunda masrafların azaltılması konusundaydı. Renzi, böylelikle toplam 500 milyon Euro tasarruf sağlanacağını belirtiyordu.

Bu değişikliklere ciddi bir karşı çıkış, Nisan 2016'da

açıklanan "Anayasa Uzmanlarından İtiraz" başlıklı bir bildiriyle 56 hukukçu akademisyenden geldi. Bu bildiri- de, oluşturulacak yeni Senatonun bölgelerin çıkarlarını temsil etmeyeceğine, gelecekte birçok yasal prosedürün risk ve belirsizler taşıyabileceğine ve demokratik temsil ilkesinin zarar göreceğine dikkat çekiliyordu. Fakat bu bildiriye karşılık Mayıs 2016'da bu kez 184 akademisyen anayasal değişikliğin lehine başka bir bildiri yayınladı.

Referandum süreci, Batı dünyasında da yakından izlendi. Renzi evet oyu çıkmazsa istifa edeceğini açıklamıştı. Olası bir erken seçimden İtalya'nın Euro bölgesinden çıkmasına yönelik referandum yapacağı vadedinde bulunan yükselişteki popülist M5S'nin galip çıkma ihtimali AB'nin geleceği tartışmalarını doğrudan ilgilendiriyordu. Nitekim ABD Başkanı Barack Obama, Almanya Maliye Bakanı Wolfgang Schäuble, İtalya Sanayiciler Derneği gibi İtalyan iş çevreleri, Renzi'nin merkez solda yer alan Demokrat Parti üyesi eski Dışişleri Bakanı Emma Bonino, Andre Bocelli gibi İtalyan sanatçılar "evet" oyu-

nu destekledikleri açıkladı. Öte yandan, liberal İngiliz dergisi The Economist, eski Başbakan Silvio Berlusconi, ayrılıkçı Kuzey Ligi (Lega Nord), 5 Yıldız Hareketi (M5S), İtalya Genel İşçi Konfederasyonu ve yine Renzi'nin partisinden eski başbakan Massimo D'Alema ise "hayır" oyunu destekledi. İtalyan sendikalarıysa tarafsız kalmayı tercih etti.

Görüldüğü gibi bu süreçte birçok taraf rol oynadı. Bir yanda geçtiğimiz yıl yasalaşan Italicum'un da etkisiyle ilerde tek adam yönetiminin oluşabileceği korkusu dillendirilirken, diğer yanda da ekonomik ve siyasi istikrarsızlık korkusu ön plandaydı. M5S gibi partilerse kendi güçlerini artırma fırsat peşindeydi. DP içindeyse Renzi'den kurtulma ihtimalinin heyecanlandırdıkları vardı. Referandumdan çıkan yüzde 59 oyu "hayır" oyu sonrasında bütçe kanununun 7 Aralık'ta Parlamentodan geçmesini takiben de Renzi istifasını sundu. Cumhurbaşkanı Sergio Mattarella ise erken seçime gitmeyecek Renzi'nin kabinesindeki Dışişleri Bakanı Paolo Gentiloni'yi 2018'deki genel seçimlere kadar Başbakan olarak atadı. Fi-

nansal piyasalarda kısa bir düşüş yaşandıktan sonra erken seçim ihtimalinin ortadan kalkmasının da etkisiyle tekrar yükseliş görüldü.

Sonuç olarak, özgüvenleri bu süreçte artan M5S ve Lega Nord gibi popülist partilerin 2018 genel seçimlerinde seslerini daha çok duyurabileceği söylenebilir. Fakat İtalya'nın Brexit'teki gibi AB'den çıkabileceğine dair yorumlar abartı içermekte. Nitekim Pew Research'in araştırmasına göre İtalyanların büyük çoğunluğu AB içinde kalmayı tercih etmekte. Tabii yine büyük bir çoğunluğun AB'nin İtalya üzerindeki ekonomi ve mülteci politikalarını hoş karşılamadığı da açık. Bu yüzden M5S'in planladığı olası bir Euro bölgesinden çıkma referandumunun AB ve piyasalar açısından hala endişe unsuru olması normal. Her ne kadar bu olasılık hala çok düşük olsa da. Ayrıca, her ne kadar Renzi istifa etmiş olsa da işbaşına gelen yeni hükümetin de yürütmenin yasa- ma karşısındaki gücünü yavaş yavaş artırma yönünde girişimlerde bulunabileceğini söylenebilir.

Romanya'da Başbakanlık Tartışmaları

Melisa TEKELİ

Son dönemde Avrupa gündeminde yer alan en önemli konulardan biri, Romanya'daki başbakanlık tartışmaları. Bu tartışmaları anlamlandırabilmek için Romanya'ya genel bir bakış gerekiyor. Romanya, AB üyesi bir devlet. Ancak onu diğer üyelere farklı kılan, geçmişte çok farklı görüşlere ev sahipliği yapması. Nazi yanlısı politika, SSCB deneyimi ve Batı'yla yakın ilişkilerin somutlaştığı AB üyeliği... Hepsi Romanya'da mevcut. İkinci Dünya Savaşı sırasında Nazi Almanyasına yakın bir siyaset izleyen ülkede, çıkan ayaklanmalar sonucu 1944'te diktatörlük devrildi. Ancak bundan kısa bir süre sonra Almanya'ya savaş açan Sovyet birlikleri Romanya'nın büyük bölümünü bir ay içinde işgal etti. Bu işgalden sonra Nazi yanlısı hükümetin yerini Sovyet destekli bir

hükümet aldı. İkinci Dünya Savaşı sonrasında Doğu Bloku çerçevesinde bir dış politika benimseyen Romanya, 1963'ten itibaren SSCB çizgisinden ayrılmaya başladı. Bu durum özellikle Çavuşesku döneminde belirginlik kazandı. Çin-Sovyet ayrılığında tavır almayan Romanya hükümeti, 1960'lı yılların ortasında Avrupa'yla yakınlaşmaya başladı. Avrupa devletleriyle karşılıklı ziyaretler, ticari ilişkiler ve diplomatik görüşmeler içine giren Romanya, Doğu Bloku politikalarını eleştiren bir konuma geldi. 1980'lerde parti ve hükümet üzerindeki sıkı denetimi sürdürmek için katı politikalar izlenmesi ve bu durumun Doğu Avrupa'daki reform dalgasıyla güçlenmesi sonucunda da 1989'da Temeşvar'da ilk kitle gösterileri başladı. Gerginlik iyice tırmanıp ordu da muhale-

fetin yanında yer alınca, kaçmaya çalışan Çavuşesku yakalanarak kurşuna dizildi. Ülke, 1990'da yapılan serbest seçimlerle parlamenter sisteme geçti ve serbest piyasa ekonomisini uygulamaya başladı. Romanya'daki mevcut sistem, parlamenter bir cumhuriyete, çok partili siyasal hayata, hükümet birimleri arasında güçler ayrılığına ve serbest piyasa ekonomisine dayanıyor ve insan haklarına saygı esas. Nitekim 2007'de de Bulgaristan'la birlikte AB üyesi oldu. Ancak kâğıt üzerinde son derece tatmin edici görünen bu sistem, uygulama söz konusu olduğunda özellikle son beş yılda birçok sorunla karşılaştı. 9 Aralık 2012 tarihli genel seçim sonucu iktidara gelen Victor Ponta liderliğindeki koalisyon hükümeti, yaklaşık üç yıl görev yapabildi. Bükreş'te 30 Ekim 2015'te bir

eğlence mekânında yaşanan ve yaklaşık 60 kişinin hayatını kaybettiği, 200'e yakın kişinin de yaralandığı patlama ve yangında ihmali olduğu gerekçesiyle hükümet ağır eleştirilere maruz kaldı. Tepkiler sadece eleştirilerle sınırlı kalmadı. Ülkede ekonomik sıkıntılar ve işsizlik gibi sorunların arttığı bir dönemde yaşanan bu olay, adeta bir toplumsal patlamaya neden oldu. Artan protestolar sonucu Başbakan Ponta, 4 Kasım 2015'te istifa etti. Ponta'nın istifasıyla Cumhurbaşkanı Klaus Iohannis, hükümet kurma görevini AB Komisyonu'nun eski üyesi Dacian Ciolos'a verdi ve geçici olarak bir teknokratlar hükümeti kuruldu. Kasım 2015'te güvenoyu alarak göreve başlayan bu hükümetin görev süresi ise Kasım 2016'da sona erdi.

Başbakan arayışları

11 Aralık 2016'da katılımın yüzde 40'ın altında kaldığı parlamento seçimlerini Sosyal Demokrat Parti (PSD) kazandı. PSD oyların yüzde 46'sını alırken, merkez sağdaki Ulusal Liberal Parti oyların yüzde 20'sini alabildi. Romanya Liberal ve Demokratlar İttifakı (ALDE) ise oyların yüzde 6'sını aldı. PSD genel başkanı Liviu Dragnea, partisinin ALDE ile koalisyon yapacağını açıkladı. PSD-ALDE koalisyonu ortak bir

başbakan önerisinde bulunacaklarının sinyallerini verirken, Dragnea de Cumhurbaşkanı Iohannis ile görüşerek adaylarını açıkladı: Sevil Shhaideh. Shhaideh, 2012'de Devlet Sekreterliği, 2015'deyse Ponta Hükümeti'nde Bölgesel Kalkınma ve Kamu Yönetimi Bakanı görevlerinde bulunmuştu. Tarih profesörü Kemal Karpat'ın da akrabası olan Shhaideh, bir Tatar Türkü ve Müslüman. Eğer ismi başbakanlık için

onaylansaydı Romanya'nın ilk kadın, Müslüman ve Tatar Türkü başbakanı olacaktı. Ancak Cumhurbaşkanı Iohannis, Sevil Shhaideh'ni başbakanlığa uygun görmediği kararı aldığını açıkladı ve PSD'ye yeni bir başbakan adayını önermesi çağrısında bulundu. Bu ret kararı Romanya'da olduğu kadar Avrupa'da ve uluslararası alanda da konuşulmaya başlandı. Çünkü Shhaideh atan saydı, AB üyesi devletlerden

birinin ilk defa Müslüman bir kadın başbakanı olacaktı. ALDE koalisyonu iki meclisli yapıdaki 465 koltuktan 250'sini elinde tutuyor. Aslında bu genel başkanlarının başbakan olması için yeterli bir sayı. Ancak PSD Genel Başkanı Liviu Dragnea, seçimlerde hile yaptığı gerekçesiyle iki yıl tecilli hapis cezası aldığı için başbakanlığa aday olamadı. Shhaideh de bu nedenle Dragnea yerine aday gösterildi. Aksi yöndeki

11 Aralık 2016'da katılımın yüzde 40'ın altında kaldığı parlamento seçimlerini (PSD) kazandı. PSD oyların yüzde 46' sını alırken, merkez sağdaki

Ulusal Liberal Parti oyların yüzde 20'sini alabildi. Romanya Liberal ve Demokratlar İttifakı (ALDE) ise oyların yüzde 6'sını aldı. PSD genel başkanı Liviu Dragnea, partisinin ALDE

ile koalisyon yapacağını açıkladı. PSD-ALDE koalisyonu ortak bir başbakan önerisinde bulunacaklarının sinyallerini verirken, Dragnea de Cumhurbaşkanı Iohannis

ile görüşerek adaylarını açıkladı: Sevil Shhaideh. Shhaideh, 2012'de Devlet Sekreterliği, 2015'deyse Ponta Hükümeti'nde Bölgesel Kalkınma ve Kamu Yönetimi Bakanı gö-

Cumhurbaşkanı Iohannis'in tercihi

Aslında Iohannis, ret kararıyla ilgili bir gerekçe göstermedi. Yaptığı açıklamada yapılan tartışmaları titizlikle incelediğini ve bu öneriyi kabul etmeme kararı aldığını söylemekle yetindi. Bu da, gerekçenin ne olabileceğiyle ilgili ihtimallerin konuşulmasının önünü açtı. Öncelikle Shhaideh'in Tatar azınlığa mensup olmasının bu karara neden olmuş olabileceği konuşuluyor. Öte yandan, Romanya'nın etnik azınlık men-subu ilk

cumhurbaşkanı olan Iohannis'in sadece bu sebeple ret kararı vermediğini düşünenler de var. (Siyaset sahnesine 2000'de Alman azınlığın yaşadığı Sibiu kentinin belediye başkanı seçilmesiyle giren Iohannis, 2002-2013 yılları arasında Romanya'daki Almanların Demokratik Forumu başkanlığını yürütmüştü. Kendisi de Alman kökenli ve 2014'te Ulusal Liberal Parti'nin liderliğini üstlendi. AB'nin en yoksul ülkesi olarak görülen Ro-

many'a'da temel sorunlardan olan yolsuzluğu çözmeyi ve yargının bağımsızlığını güçlendirmeyi vaat ederek 16 Kasım 2014'te cumhurbaşkanı seçildi. Iohannis, Romanya'nın etnik azınlık men-subu ilk cumhurbaşkanı. Seçimlerde dönemin başkanı Ponta ile yarışan Iohannis'in zaferinde, uzmanlara göre ülke dışında yaşayan dört milyondan fazla Rumen son derece etkili oldu.) Iohannis'in Shhaideh'i baş-

bakanlığa uygun görmeme nedeni konusunda üstünde daha çok durulan olasılıksa, muhalif liberal kesimin Shhaideh'e olan tepkisi. Shhaideh, bu kesim tarafından Dragnea'nın kuklası olmakla suçlanıyor. Dragnea'nın Bölgesel Kalkınma ve Kamu Yönetimi Bakanı olduğu dönemde Shhaideh, müsteşar olarak görev yapmıştı. Ayrıca 2011'de evlendiği Akram Shhaideh'in Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad'a yönelik sempatisi de

Japon-AB Paktı Kapıda

Aysun ÜNAL

Geçtiğimiz ay Financial Times, basında neredeyse hiç karşılaşmadığımız bir haberi, Japon-AB Ticaret Anlaşması'nı, tüm dünyaya duyurdu. Temmuz 2015'te Japon medya Devi Nikkei Company'nin satın aldığı gazetedeki haberin başlığıysa oldukça iddialıydı: "Japonlar Tüm Dünyaya Ticaret Anlaşması'nın Nasıl Yapıldığını Gösteriyor".

Japonya Başbakanı Şinzo Abe, Fransa, İtalya, İngiltere ve Almanya'yla bir Serbest Ticaret Anlaşması'nın imzalanacağını Mayıs 2016'da basına duyurmuştu. Fakat bunun çok öncesinde, 25 Mart 2013'te resmi olarak Brüksel'de Avrupa Komisyonu ile Japonya arasında başlayan Serbest Ticaret Anlaşması Müzakereleri, tamamlanma işaretleri vermekte. Japonya'nın Avrupa Bölgesi ile ticaret konusundaki hevesi, iki bölge arasındaki

ilişkilerin daha ileri bir boyuta taşınmasını sağlamış durumda.

Trans-Pasifik İşbirliği'ni imzalamak için sıraya girmesinin yanı sıra, Japon Hükümeti görünüşte imkansız olan bir anlaşmaya ulaşmak üzere. ABD ve Kanada'yla gerçekleştirilmeye çalışılan Serbest Ticaret Anlaşmalarında olumlu bir sonuca ulaşılmasına rağmen, Avrupa Komisyonu Japonya'yla anlaşma konusunda çok daha pozitif bir yaklaşıma sahip. Fakat Şinzo Abe, AB'nin Kanada ve ABD ile herhangi bir sonuca ulaşmayan anlaşmalarından dolayı bir tereddüt yaşamakta. AB ise Japon Hükümeti'nin bu tereddütlerini giderme konusunda ciddi anlamda çaba harcamakta.

Anlaşmanın AB üyelerinin iç hukuk mevzuatlarında onaylanmasının imza sürecinden daha meşakkatli olacağı

muhakkak. Fakat buna rağmen bu Anlaşma'nın çok önemli iki hususu var: Birincisi, genel ve ticari anlaşmalarda küreselleşme karşıtı eğilimin Batı Avrupa ve ABD'de orantısız şekilde fazla olması. İkincisi, toplumsal muhalefetin ticaret anlaşmalarına tepkisi çoğunlukla ticaretin kendisine olan karşıtlığı aşmakta. Toplumsal direncin seviyesi, kâr ve zararın rasyonel bir değerlendirilmesine neden olmayan rastgele bir unsur durumunda. Bu nedenle, söz konusu AB-Japonya anlaşması uluslararası ilişkilerin ekonomi politikasında ciddi bir öneme sahip.

Japonya Başbakanı Shinzo Abe, gerek Trans-Pasifik Ortaklığı konusunda, gerekse de AB'yle ticaret anlaşması konusunda ciddi desteğe sahip. The Economist dergisinde 2013'te yayınlanan bir makaleye göre Shinzo Abe,

dış pazarda ticaret konusunda elde ettiği kazanımları iç politikadaki zorlu durumlarla baş etmede kullanmakta. İleri gelişmiş teknolojiye sahip ve dünyanın en büyük dördüncü ekonomisi olan Japonya, AB için stratejik bir ortak. AB-Japonya ticari ilişkileri geçtiğimiz yıllara kadar hep Japonya'nın lehineydi fakat son yıllarda durum dengeleme eğiliminde. Japonya toplumu ve ekonomisi yatırım yapma açısından değişik bileşenlere sahip; bu nedenle Japonya'yla ticaret yapmak isteyen ülkeler genellikle çetrefilli bir yoldan geçmekte. Yakın zamanda imzalanıp AB üyelerinin iç hukukunda onaylanması planlanan söz konusu ticaret anlaşmasıyla AB bu çetrefilli yolu az da olsa kolaylaştırma ve Japon gümrük tarifelerini kendi lehine indirtme hedefinde.

ATAUM e-bülten

İletişim

Adres: Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi (ATAUM)

Cemal Gürsel Caddesi, 06590 Cebeci, Ankara

Telefon: 0 (312) 362 07 62

Faks: 0 (312) 320 50 61

Web: www.ataum.ankara.edu.tr/ebulden

E-posta: ataum@education.ankara.edu.tr

Editör: Erdem DENK

Tasarım: Turan BACI-Erdem DENK

* Yazılarınızla katkıda bulunmak için denk@ankara.edu.tr adresine email atabilirsiniz.

* ATAUM E-Bülten'de yer alan yazılar ve görüşler tamamen yazarlarına aittir. ATAUM'un resmi görüşü değildir.

* Bu e-bülten içinde yer alan özel kullanım lisanslı tüm yazı ve görsellerin bütün hakları ATAUM'a aittir.

* Bu e-bülten, kaynak gösterilerek kopyalanabilir, dağıtılabılır, basılabilir.

Sahibi: ATAUM adına Çağrı ERHAN • **Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:** Erdem DENK • **Yayın Türü:** Süreli (Aylık) • **Basım Yeri:** Hermes Ofset Ltd. Şti., Kazım Karabekir Cad. Murat Çarşısı 39/16 İskitler/ANKARA Tel: 0(312) 341 01 97 • **Basım Tarihi:** 15.01.2017

Polonya'da Protesto Sesleri

Olcay ÖZKAYA

Polonya'da Ekim 2015'te yapılan seçimlerde tek başına iktidara gelen Hukuk ve Adalet Partisi (Prawo i Sprawiedliwość), göreve başlar başlamaz radikal düzenlemeler yapmaya başladı. "Merkez sağ" olarak adlandırılan PIS, özgürlükleri kısıtlayan eylemleriyle birlikte halkın önemli bir kesiminden tepki görüyor. Eleştirilerin odağında hükümetin hayata geçirdiği Anayasa Mahkemesi reformu, yeni medya yasası ve kürtaj yasası var.

Yargı bağımsızlığı tartışması

Yeni yasa tasarısı, Anayasa Mahkemesi'nin kararlarını alırken basit çoğunluk yerine üçte iki çoğunluk aramasını ve 15 yarığın 13'ünün mevcut olmasını öngörüyor. Aralık 2015'te parlamentodan geçen reform paketi, Po-

lonya'da halk tarafından protesto edildi. Bununla birlikte bu gösteriler hükümetteki Hukuk ve Adalet Partisi destekçileri tarafından bastırılmaya çalışıldı. Reformların merkezinde yer alan Anayasa Mahkemesi'nin, yasal de-

ğişikliklerin birçok maddesinin anayasaya aykırı olduğuna hükmetmesi ve mahkemenin bağımsızlığını zedeleyerek doğru düzgün çalışmasını engelleyeceği değerlendirilmesinde bulunması tartışmaları daha da tırman-

dı. Bu gelişmelerin ardından hükümete karşı Varşova'da gerçekleştirilen geniş çaplı gösterilere, hükümet yanlılarının tepki göstermesiyle de halk ikiye bölündü.

'Kürtaj yasası' önerisine tepkiler

Polonya'da Anayasa Mahkemesi reformunun hemen ardından bir tartışma daha patlak verdi. Bu tartışma, öncekinden daha büyük bir infiale yol açtı. Çünkü birkaç milletvekili tarafından meclise sunulan tasarı, kürtajın istisnai durumlar dışında tamamen yasaklanmasını öngö-

rüyor. Avrupa'da kürtaj konusunda en katı kurallara sahip olan ülkelerden biri olan Polonya'da bu öneri kısa sürede büyük tepki aldı doğal olarak. Varşova'da toplanan yaklaşık 10 bin kadının parlamento binası önünde "şakalar bitti" sloganıyla yaptığı eylem, AB üyesi

ülkelerden de büyük destek aldı. Siyah giyinen protestocular, kürtajın tamamen yasaklanması kararı aleyhine pankartlar açarak sloganlar attı. Halkın tepkisinin etkisiyle parlamentoda çoğunluğu oluşturan iktidar partisinin tasarıya desteğini çekmesi, bir süreliğine de

olsa Polonya'daki tansiyonun düşmesini sağladı. Ancak sükûnet çok kısa süreceğe benziyordu ve beklendiği gibi de oldu. Anayasa Mahkemesi'ne yönelik düzenlemeyle birlikte dile getirilen yeni medya yasasının meclise sunulmasıyla Varşova'da halk sokağa döküldü.

Yeni medya yasası

Yeni düzenleme, parlamento muhabirlerinin meclis genel kurul binasından çıkarılmasını ve ayrı bir yerde toplanmasını öngörüyor. Öte yandan düzenleme hayata geçirilirse, gazetecilerin siyasi-lerle görüşerek serbestçe çalışmaları sınırlandırılacak ve görüntü ve kayıt alınması da engellenecek. Kamuya ait radyo ve televizyonların yöneticilerinin atanması ve görevden alınması yetkisi de doğrudan Hazine Bakanı'na verilecek. 1 Ocak 2017'den itibaren yürürlüğe girmesi

planlanan düzenlemeye ilk tepkiyi veren muhalefet milletvekillerinin meclis kürsüsünü işgal etmesiyle, Polonya'da ciddi bir siyasi kriz yaşanmaya başlandı. Protestolar üzerine yasanın oylanmasının ertelenmesi de tansiyonu düşürmeye yetmedi. Varşova'da gitgide artan protestocuların meclise yürümesi ve polislin protestoculara müdahale etmesi, krizi daha da içinden çıkılmaz bir hale soktu. Ayrıca meclis kürsüsü muhalefet milletvekilleri tarafından işgal edilin-

ce, meclis başkanının oturumu başka bir salonda devam ettirmesi ve bu oturumda 2017 bütçe yasa tasarısının kabul edilmesi muhalefeti daha da körlükledi. Çünkü bu oylamaya muhalefet milletvekilleri katılmamıştı. Siyasi partiler arasındaki krizin derinleşmesi, sokaktaki protestoların ateşini daha da arttırmış oldu. Hükümetin hayata geçirmeyi planladığı basın düzenlemesi, Polonya medyasının da tepkisini çekti. 20'den fazla medya organı, meclis oturumlarını boy-

kot etti. Medya çalışanları, düzenlemenin yürürlüğe girmesi durumunda, bir milletvekilinin oylama sırasında orada bulunmayan başka bir vekil adına oy kullanması gibi usulsüzlüklerin belgelenebileceğini savunuyor. Varşova'da başlayan ve diğer kentlere yayılan eylemler üç gün boyunca devam etti. Krizin büyüklüğü ortaya çıkınca, olayları yakından takip eden AB ve Avrupa Konseyi soruna el attı. Ancak Polonya'dan beklemediği bir tepki aldı.

AB'den iki ay süre

Polonya'da Ekim 2015'den beri devam eden siyasi istikrarsızlık ve hukuksal sorunları yakından takip eden AB, soruşturma başlattı. Avrupa Komisyonu toplandı ve sert kararlar aldı. Komisyon, Polonya'ya hukukun üstünlüğü konusunda ortaya çıkan sorunların çözümünü için yeni bir teklif sundu ve bu teklifin hayata geçirilmesi için iki ay süre verdi. Bu iki ay içinde

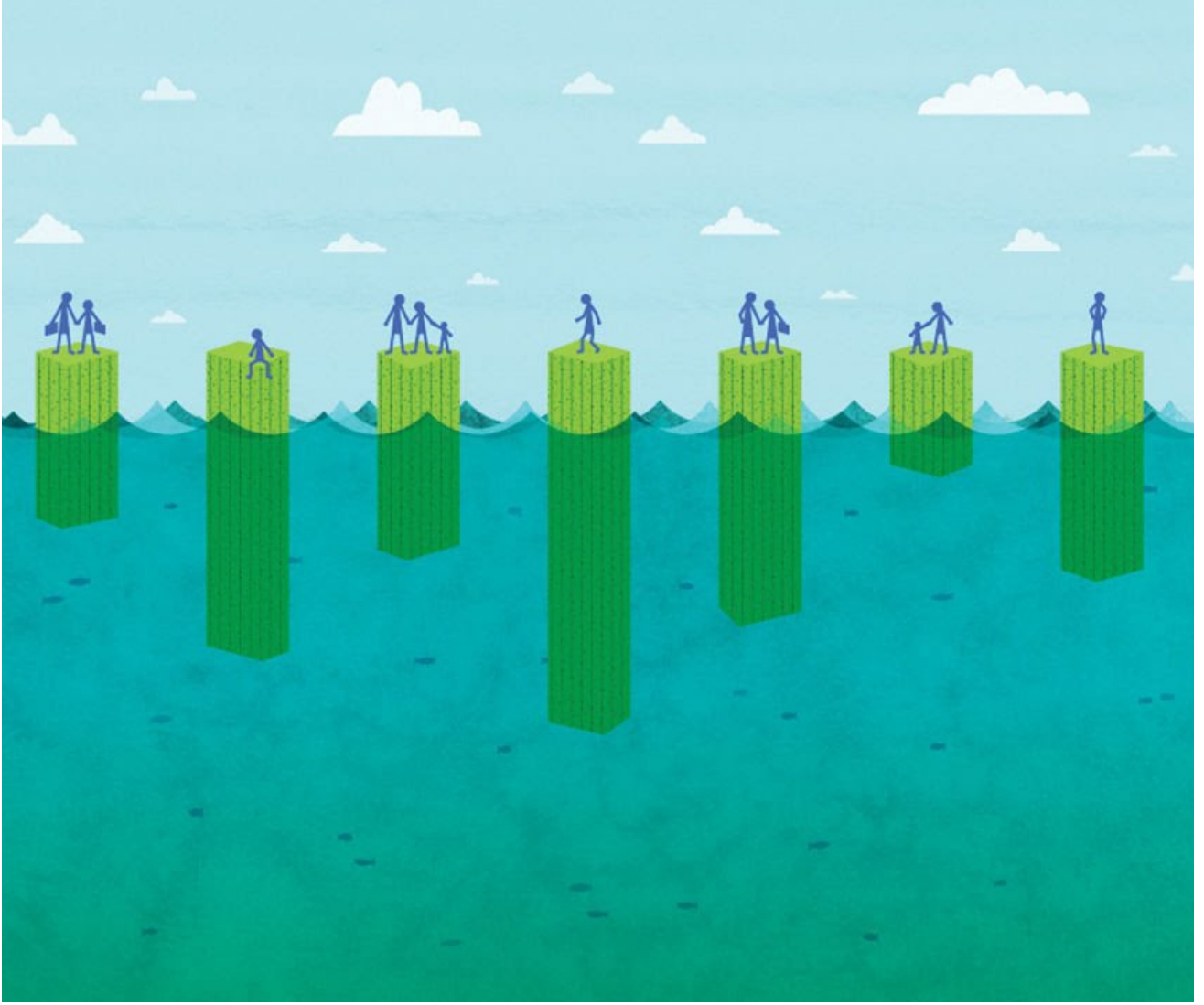
olumlu bir gelişme olmaması durumunda nasıl bir yol izleneceği hala muğlak. Çünkü Polonya'da hükümetin geri adım atmaması durumunda AB Konseyi'ndeki oy hakkının kısıtlanması önerisine üye ülkelerin temsilcileri sıcak bakmıyor. Avrupa Komisyonu'nun yönelttiği eleştiriler, Polonya hükümeti tarafından hiçbir suretle kabul edilmiyor. Hak

ve Adalet Partisi Genel Başkanı Jaroslaw Kaçinski'nin, Avrupa Komisyonu'nun başlattığı hukuki incelemeyle ilgili olarak "Polonya'daki düzenlemelerin AB kapsamına girmediğini" ve Avrupa Komisyonu ve memurları için hukuki incelemenin "neşeli bir meşgaleden ibaret olduğunu" söylemesi, AB'nin geleceğiyle ilgili kaygıları da ciddi şekilde artırdı doğal

olarak. Çünkü "Brexit" süreciyle başlayan kan kaybı, beraberinde bir çözülme getirecek endişesi yaratmıştı. Bu endişelerin haklılık payı olduğu Polonya'da yaşananlarla birlikte tekrar doğrulanmış oldu. Polonya'nın iç siyasetinde otoriterleşme ve baskıcı eğilimlerin hissedilmesinin halkın gelecekte kaygı duymasına yol açması mümkün.

Finlandiya'da Temel Gelir Zamanı

Aygün KARLI

Finlandiya yakında iki bin işsiz insana nakit para dağıtacak. Dağıtılacak bu para, bürokratik denetimden uzak olacak ama diğer sosyal yardımların da sınırlanmasını beraberinde getirecek. Bu adım, dünya genelinde "evrensel temel gelir" adıyla yaygınlaşan bir oluşumun yansıması.

Hükümet uygulamakta kararlı

Finlandiya'nın bu soğuk köşesini Silikon Vadisiyle karıştırmayın! Arktik Daire'nin yalnızca yüz mil altındaki düşük çam ormanlarıyla bezeli Oulu şehri, ren geyiği islahındaki teknolojik imkânları geliştirmekten çok bu alana egemen olacak gibi görünüyor. Ren geyiği islahı bir yana bu şehir kablosuz iletişim için bir merkez ve yenilikçiler için önemli bir buluşma noktası. Bu özelliği dolayısıyla şehirde işe muhtaç

binlerce kalifiye mühendis bulunmakta. Pek çok kişi bir zamanlar cep telefonu denilince akla gelen tek şey olan Fin şirket Nokia tarafından işten çıkartılmış ve son zamanlarda da unutulma tehlikesiyle yüz yüze kalmış. Girişimciler bu insanları çalışmaya hazır hale getirmek isterken Finlandiya'nın cömert fakat katı sosyal güvenlik uygulamaları bunu engellemekte. Zira işsiz insanlar genellikle işsizlik ödeneği alır-

ken ilave gelir elde edemiyor veya bu yardımları kaybetme riskine giriyor. Nokia tarafından işten çıkarılan işçiler için garanti altına alınmış bir işsizlik maaşının, şimdilerde bölgede gelişen teknoloji endüstrisine ait firmalarda işe girmekten daha iyi bir mali önerme sunduğu su götürmez bir gerçek. Şimdilerdeyse tüm bu bilgilerin ışığında Finlandiya hükümeti "sosyal refah" biçiminde bir deney başlatarak bu hesabı

nasil değiştireceğini araştırıyor. Bu deneyin adıyla, evrensel temel gelir. Hükümet bu deneyi hayata geçirmek için önümüzdeki yılın başında rastgele iki bin işsiz seçmeyi planlıyor. Bu kişiler herhangi bir bürokratik süreç yaşanmayacağından bu imkândan otomatik olarak faydalanacak. Ekstra gelirlerse hanelerine ekisi ceza olarak yazılacak.

Temel gelir nedir?

Hükümet, deneye nasıl tepki verileceğini görmek için sarsızlanıyor. Daha fazla insan iş arayışına mı girecek yoksa işletme mi açacak? Ne kadar para harcanmadan duracak ne kadarı votkaya harcanacak? Araştırma alanlarının birçoğu ekonomi politikalarının ötesine, insan doğası alanına yayılmış durumda. Yanıtlar iki yıllık bir süre zarfında belirecek. Bu deneyin sonuçları sosyal refah politikasını Fennoscan-

dia dışına çıkarabilir. Dünyanın dört bir yanından yetkililer, küresel ticaret ve otomasyonun kaprislerine maruz kalan çalışanların zayıf noktalarını azaltmanın bir yolu olarak temel gelir projesini araştırıyor. Temel gelir hala bir fikir olarak kalsa dahi büyüyen deney, küreselleşmenin tehlikelerini hafifletmek için etkili bir araç bulma ihtiyacının altını çiziyor. Popülist bir halkçılık dalgası dünyayı kasıp kavurur-

ken işçi kitlelerine zarar veren ekonomik güçlerin bu soruna çözüm bulma ihtiyacı aciliyet kazanmışa benziyor. Uluslararası ticaretin zayıflayacağını belirginleştiren göstergeler -ABD ve Birleşik Krallık örnekleri- küresel liderlere büyük bir korku getiriyor. Ya kapitalizmi güncelleştirecekler ya da öfkeli çeteler İkinci Dünya Savaşı'ndan beri küresel ekonomik politikaları destekleyen kurumları söküp ata-

cak. Evrensel temel gelir işte bu noktada birçok teklifi bir arada sunan bir deyim gibi; ancak genel bir ortak özelliği var: Toplumdaki herkes gelirlerinden bağımsız olarak veya çalışıp çalışmamasına bakılmaksızın hükümetten düzenli olarak bir çek alıyor. Bu çekin yiyecek ve barınma masraflarını garanti altına alması, insanlara topluma katkıda bulunurken aynı zamanda kendi iyiliklerini sürdürebilme imkânı sağlıyor.

Çeşitli bakışlar bu görüşte birleşiyor

Kuşaktan kuşağa gelişen istihdam politikaları, sosyal yardımlar ve son olarak evrensel temel gelir meselesi. Kapitalizm ve kapitalistler her döneme uygun bir araç geliştirmeye çalıştı ve çalışmaya da devam ediyor. Evrensel temel gelir ise ideolojik

açından bir ütopya olabileceği düşünülmüş olsa da aslında şaşırtıcı bir şekilde yerleşik ideolojik yelpaze tarafından savunuluyor. Ütopyacılar bunu düşük ücretli işin anlamsızlığından kurtuluş olarak tasvir ediyor. Fast food restoranlarında sıkışıp kalanlar

çocuklarının geleceği adına bu işlerden vazgeçebilir. Liberteryenler evrensel temel gelirin sosyal hizmet programlarının güçlendirilerek hükümeti küçültmenin bir aracı olabileceğini düşünüyor. İşgücü savunucularıysa bu uygulamayı pazarlık gü-

cünü arttırmanın bir aracı olarak görüyor. Teknoloji dünyası da temel geliri çoktan kucaklamışa benziyor. Herkesin ihtiyaçları karşılanırsa, toplumlar robotlara birçok işi yükleyebilir ve onların toplumu kurtarmasını bekleyebilir.

Sorular çok, cevaplar gelecekte

Aritmetiğin ötesinde temel gelir fikri, insan gerçekliğiyle ilgili kilit anlaşmazlıklarla karşı karşıya. İnsanlar çalışacak işleri yokken kendi-

lerini gelecek kaygılarından kurtarmış bir şekilde açık havada uzandıklarında yalnızca birer tüketici olarak mı görecekler? Fin Hükümet

Ajansı yetkilisi Olli Kangas, bazı insanların temel gelirin güneş altındaki her sorunu çözeceğine inandığını bazı insanlarınsa bunun şeytanın

elinden çıktığını ve iş ahlakımızı yok edebileceğini söylediklerini iletiyor.

Fin Hükümeti bu konuda pragmatist

Thomas More, Martin Luther King Jr. ve Milton Friedman temel gelirin insan hayatındaki önemini belirten çeşitli görüşler ortaya attılar. Ancak Fin Hükümetinin konuyla ilgili düşüncesi oldukça pragmatik. Hükümet ücret ödenen kişilerin şiir yazmaları için serbest bırakılmalarına ilgi duymuyor. Daha fazla iş üretmeye hevesliler. Küresel kriz ve onun ardından yaşanan olumsuzluk Finlandiya'daki kırılğan ekonomik modeli de etkiledi. Tabletlerin ve telefonların büyümesi ticari kâğıt üretimini azalttı.

Komşu Rusya'da da krizin ticareti azaltması Fin ekonomisinin son on yılda hiç gelişmemesine neden oldu. İşçiler için bu şok, sosyal refah sistemiyle hafifletilmeye çalışıldı. İş kaybı yaşadıkten sonraki beş sene içinde dört kişilik bir Fin ailesinin toplam geliri, öncekinin yüzde yetmiş üçü seviyesinde. Bu, ABD'deki seviyenin neredeyse üç katı. Finlandiya'nın Sosyal Meseleler ve Sağlık Bakanı Pirkko Mattila, evde kalmanın fayda sağlamasının ötesinde iş her zaman değerlidir, bu deneyi yapmak için bu riski almak zordayız diyor.

Kuzeyde yaklaşık iki yüz bin nüfusuyla göze çarpan Oulu kentiyse potansiyel olarak verimli bir test alanı. Bölgenin kablosuz ağ merkezi olması, geçmişinde Nokia'da çalışan kişileri barındırması, işsizlik oranının ülke geneline göre iki katına çıkmış olması -ki bu rakam yüzde on altı- kentin bu uygulamayı gelecek adına bir fırsat olarak görmesini sağlıyor., Helsinki Üniversitesi'nden Sosyal Politika Profesörü Heikki Hiilamo, temel gelir devletin sizin kapasitenize inandığını gösteren bir semboldür ve sizin toplum ve kendi adınıza faydalı işler yapabileceğinize inanıyorum demesinin bir başka şeklidir diyor. İnsanlara olumlu bir ba-

kiş açısıyla yaklaşımak istenildiğini belirten profesör,

insanların özerk ve refah içinde olmak istediklerini de

sözlerine ekliyor.

Avrupa'nın Yeni Ülkesi: Liberland

Dicle KORKMAZ TEMEL

Eski Yugoslavya topraklarında yeni bir devlet kuruldu! Macaristan'ın güneyinde, Hırvatistan ve Sırbistan sınırında, yedi kilometrekarelik alanda kurulan Liberland'ın bayrağı, devlet arması ve ulusal marşı var. Ancak, henüz bir anayasası yok, zira vatandaşlarla birlikte kaleme alınması öngörülüyor. Liberland uluslararası alanda tanındığı takdirde yüzölçümü olarak Monako ve Vatikan'dan sonra en küçük üçüncü ülke olacak. Hiçbir ülkenin tanımadığı Kuzey Sudan Krallığı ve Sealand Prensiği dışında Liberland'ı henüz devlet olarak kabul eden olmamış. Ülkenin kurucusu Çek Cumhuriyeti vatandaşı Vít Jedlička, 10 ülkeyle müzakerelerin sürdüğünü ve Londra'da elçilik açma çalışmalarının devam ettiğini belirtiyor. Jedlička, ülkenin tanınması için BM'ye de başvuruda bulunmuş.

Hırvatistan ve Sırbistan arasındaki sınır anlaşmazlığı nedeniyle terra nullius (sahipsiz toprak) kabul edilen söz konusu bölge, Gornja Siga olarak anılıyor. Tuna Nehri'nin batısında yer alan bu bölgedeki sorunun kaynağı Tuna Nehri'nin yatağının değiştirilmiş olması. Doğal sınır kabul edilen nehrin akışı bazı yerlerde o kadar zorluymuş ki, büyük teknelerin yol alması zorlaşmış. Nehrin akışında değişiklik yapılarak uluslararası ulaşım için büyük kolaylık getirilmiş. Ancak bu değişiklik, Hırvatistan ve Sırbistan topraklarında da yer değiştirmelere yol açmış. Bunlardan biri de Liberland'ın kurulduğu toprak parçası. Taraflar o dönemde Yugoslavya çatısı altında olduğundan sınır anlaşmazlığı esaslı bir problem olarak ele alınmamış. 1990'larda Yugoslavya

dağıldıktan sonra bölge kâğıt üstünde Hırvatistan'a geçmişse de Hırvatistan bu bölgeye sahip çıkmıyor. Nehrin akışında yapılan değişikliklerle kendine eklenen Hırvat toprakları Hırvatistan'a eklenen Sırp topraklarından on kat fazla olan Sırbistan ise yeni sınırları kabul ederek bu bölgenin kendine ait olmadığını savunuyor. Nitekim Nisan 2015'te Liberland'ın kurulduğu açıklandığında Sırbistan tarafından "...yeni devlet Sırbistan Cumhuriyeti toprakları üzerinde kurulmamıştır" açıklaması yapılmış. Hırvatistan ise Liberland'ı "sanal karikatür" olarak tanımlıyor. Uzun zamandır ülke kurma arayışında olan 32 yaşındaki Jedlička'ya beklediği haberi "terra nullius" anahtar kelimesiyle Wikipedia'da arama yapan ve söz konusu toprak parçasını bulan arkadaşını parçalamış. Jedlička da bu arkadaşından "Liberland Bilgi ve Teknoloji Bakanı" olarak söz ediyor.

Ülkesinin "yaşa ve yaşat" sloganıyla hareket edeceğini belirten Jedlička, dürüst insanların refah içinde yaşayacakları ve merkezi hükümetin etkisinin minimumda olacağı bir ülke vad ediyor. Gereksiz vergilerin ve hayatı zorlaştıran bürokrasinin olmayacağı Liberland'da vergi konusu gönüllülük esasına dayalı olacak. Para birimi olarak elektronik para birimi olan Bitcoin kullanılacak. Güvenlik, sağlık hizmeti ve atıkların idaresi gibi hizmetler özel kesimlerce ya da kitlelerin fonlayacağı kampanyalarla yürütülecek. AB'ye mesafeli duracak olan Liberland'ın Avrupa Serbest Ticaret Birliği gibi oluşumlara açık olması ve Schengen Bölgesi'nin parçası olması öngörülüyor. Kendisi de Çek

Cumhuriyeti'nde politikacı olan Jedlička, "Hong Kong, Singapur ve Monako gibi ülkelerden daha fazlasına ihtiyacımız var" diyerek Liberland'ı "Avrupalı Singapur" olarak tanımlıyor.

Liberland'a internetten kabul edilen vatandaşlık başvuruları beklenen sayıyı aşarak yaklaşık 400 bine ulaşmış. En çok başvuru yapanlar sırasıyla Mısır, Türkiye, Cezaire, Fas ve Tunus vatandaşları olmuş. Vatandaşlık başvurusu yapanların farklı milliyetleriyle geçmişlerinin kendilerini heyecanlandırdığını ifade eden Jedlička, bu kapsamda bir Fransız polise, Karadağlı avukata, Mısırlı su tesisatçısına ve Alman veri yönetim uzmanına atf yapıyor. Toplam başvurunun 45 bin kadarının ciddi olarak nitelendirilebileceğini söyleyen lider, toplam 30-40 bin kişinin vatandaşlık alabileceğini, ancak vatandaşların hepsinin ülkede yaşamayı zorunluluğunun bulunmadığını belirtiyor. Yaklaşık 20 bin Suriyelinin de Liberland vatandaşlığına ilgi gösterdiğini, bu kişilerin 10 bin Amerikalı doları ödedikleri takdirde bölgede kalabileceklerini de ifade ediyor. Vatandaşlık başvurusu yapmak için istenen belgeler arasında neden Liberland vatandaşı olunmak istendiği hakkında bir mektup, özgeçmiş, geçerli kimlik kartı veya pasaport fotokopisi bulunuyor. Liberland vatandaşları, ırk, etnik köken, yönelim ve din farkı gözetmeksizin başkalarına ve başkalarının fikirlerine saygılı olan, özel mülkiyete saygı gösteren, komünist, Nazi ya da başka aşırı uç geçmiş olmayan, suç işlememiş kişiler arasında seçilecek.

Liberland'de yaşamak için mevcut en önemli sorun, ül-

keye girilememesi. Zira Hırvatistan, söz konusu bölgenin Sırbistan'a ait olduğunu savunduğundan Liberland'e Hırvatistan tarafından geçmek isteyenleri resmi sınır kontrol noktası dışında uluslararası geçiş yeltendikleri ve yasadışı eylemde buldukları gerekçesiyle tutukluyor. Sırbistan tarafından nehir üzerinden geçiş yapmak istendiğinde de Hırvat polisi duruma el koyuyor. Bağışçılar sayesinde diplomatik pasaportlar da bastırılan Jedlička kendi kurduğu ülkesine giremediğini, iki teşebbüsünde de Hırvat polisi göz altına alındığını söylüyor. Hiçbir egemen devletin toprağında gözleri olmadığını, kimsenin toprağını çalmadıklarını, yedi kilometrekarelik alan içerisinde sadece barış içinde yaşamak istediklerini ifade ediyor.

Jedlička, Schengen bölgesine dâhil olan Hırvatistan'ın Liberland'la sınırını kapatmasının altını çizerek bu işlemin Hırvatistan'ın Liberland'ı tanıdığı anlamına geldiğini iddia ediyor. Benzer bir mantıkla Hırvatistan'da devam eden davasını kaybetmeyi umut ediyordu. Böyle bir durumda Liberland'a girişi engelleyen Hırvatistan'ın mevcut toprağın bir ülke olduğunu dolaylı olarak kabul ettiği anlamına geleceğini düşünüyordu. Ancak, Hırvatistan Yüksek Mahkemesi davayı yerel ceza mahkemesine yeniden yargılama için geri gönderdi. Liberland'e taşınmazsa Tuna Nehri'nde bir gemide yaşamayı planlayan Jedlička'nın Liberland'ı, Hırvatistan'la Sırbistan arasındaki sınır anlaşmazlığı çözümlene kadar Hırvat polisleri ve yargı üyelerini meşgul edecek gibi görünüyor.

BM'nin Yeni Hedefi Gençler

Elâ BİLGEN

BM bünyesinde şekillenen insan hakları belgelerinin bir ortak özelliği var: Bütüncül bir insan hakları anlayışına izin vermemek. Bir niyet beyanı olarak ortaya çıkan Evrensel Bildirge'nin kapsayıcılığı, bu beyan bağlayıcılık taşıyan sözleşmelere dönüşür dönüşmez parçalı bir yapıya büründü. Haklar önce medeni, siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel diye parça edildi; sonra da kadın, çocuk, mülteci ve engelli diye.

Bu parçalamaya çok çeşitli gerekçeler sunuldu. BM üye devletleri sosyal/aktif hakları kabul etmeseler bile medeni/pasif hakları kabul etsinler, "hiç yoktan iyi" idi. Kadınlar/engelliler tarih boyunca haklarından öylesine mahrum bırakılmıştı ki, bu mahrumiyet ancak ayrı ve özel haklar sayesinde giderilebilirdi. İşkenze için ayrı, ırkçılık için ayrı sözleşmeler hazırlanmalıydı ki, her birine ne kadar önem verildiği anlaşılabilir.

Gerekçelerin listesi uzatılabilir. Ancak hiçbirisi insan haklarının, ulusal ve uluslararası düzenlemelere ancak lime lime edilerek girebilmesinin sebebini açıklamaya yetmiyor. Çünkü bu parçalanmanın sebebini tam da tek, bütüncül, kapsayıcı bir insan hakları belgesini, hakları gözeterek geniş yorumlayabilecek siyasi iradelerin yokluğu oluşturmaktadır. BM çatısı altında hazırlanan belgeler de bu siyasi iradelerin gözetimine ve onayına tâbi olduğundan, her zaman için insan hakları "ancak bir miktar" kabul edilebiliyor.

Hâlbuki kadın hakları aynı zamanda engelli kadınların haklarını, engelli hakları en-

gelli çocukların haklarını içermekte. 1951 Cenevre Sözleşmesi mülteciliğin koşullarını ırk, din, tabiiyet, siyasi düşünce ve toplumsal bir gruba mensubiyet yüzünden zulme uğrama korkusuna bağlayıp sınırlıyor. Peki, toplumsal cinsiyete dayalı şiddete maruz kalmak, kadın olmak ya da LGBTİ olmak yüzünden zulümle karşı karşıya kalmak mültecilik için geçerli nedenler mi? Doktrin bir yandan Cenevre Sözleşmesi'ndeki koşulların genişletilmesi gerektiğini düşünüyor. Diğer yandan bu genişlemeye devletlerin vereceği tepkileri hesap etmeye çalışıyor. Bu durumun sebebi toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin yeni ortaya çıkması ya da insan haklarının gelişimi yönünde yeni bir baskı unsuru olması değil. Devletlerin insan haklarını geniş bir yana olması gerektiği şekilde dahi yorumlamaktan kaçınması. Doktrinse bu gerçekle yüzleşmek yerine LGBTİ'nin hangisinin Sözleşme'ye yerleştirilebileceği yönündeki "akademik araştırmalara" girişmekte.

Bununla birlikte BM'nin kendisi için henüz ayrı bir insan hakları sözleşmesi oluşturmadığı bir grup var: gençler. Ancak bu yönde atılan adımlar son dönemde sıklaştı. Güvenlik Konseyi'nin 9 Aralık 2015'te "Gençlik, Barış ve Güvenlik" konusunda aldığı 2250 Sayılı Karar da kalıcı barışın temini için gençlerin karar alma mekanizmalarına etkin katılımını sağlamak yönünde girilen çabaların doruk noktası olarak kabul ediliyor.

Karar'ın ardından United Network of Young Peacebuilders (UNOY Peacebuil-

ders), Save the Children, UNICEF gibi pek çok örgütün çalışmaları da hız kazandı. Karar'ın Avrupa çapında uygulanabilirliğini sağlamak amacıyla, UNOY tarafından düzenlenen savunuculuk eğitimlerinin ardından Mart 2016'da European Youth Advocacy Team (E-YAT) oluşturulmuştu. Geçtiğimiz günlerde de Karar'ın birinci yıldönümü nedeniyle Avrupa'dan pek çok gençlik örgütü E-YAT öncülüğünde bir araya gelerek mesajlarını ilettiler. Son bir yılın değerlendirildiği açıklamada Nobel Barış Ödüllü AB ve üye devletler, barış ve güvenlik politikaları hakkında gençleri bilgilendirmeye, bu politikaların belirlenmesi süreçlerine gençlerin katılımını desteklemeye davet edildi. 2250 Sayılı Karar, 52 üyeli Commonwealth tarafından hazırlanan "2016 Küresel Genç Kalkınma Endeksi"nde de önemli bir yer tutmakta. 183 ülkede 15-29 yaş aralığındaki gençlerin eğitim, sağlık, istihdam, sivil ve siyasi katılım durumlarını ölçen endekse göre, gençlerin kalkınmasının ilk koşulu barışçıl bir ortam. Ancak 600 milyon genç, yani dünya genç nüfusunun üçte biri çatışma bölgelerinde yaşıyor. Bu bölgelerde silahlı gruplar ve ulusal ordular tarafından askerleştirilen ve şiddet eylemlerine zorlananların yanı sıra, tüm dünyada gençler şiddet içeren aşırılığın ve terörizmin içine çekilmekte. Ancak Commonwealth endeksinde göre gençler arasında şiddet eğiliminin artması işsizlik ve zayıf sosyo-

ekonomik statüden ziyade kimlik ve aidiyet sorunlarıyla ilgili. Endeks, işsizlik ve yoksullukla şiddet eylemlerinin artması arasında sınıldığı kadar güçlü bir bağ olmadığı konusunda ısrarcı. Bunu desteklemek için de şiddet eylemlerine katılan gençlerin farklı sosyo ekonomik geçmişleri olduğu, hatta eğitimli orta sınıfa mensup gençler arasında terörist gruplara ilginin görece yüksek olduğunu vurguluyor. Commonwealth'in göz ardı ettiği noktaysa yoksulluğun insanı "öfkeli kıldığını" için bunun bizzat kendisinin başına gelmiş olması gerektiği.

Güvenlik Konseyi'nin kararı -dünya tarihinde görülen en kalabalık genç nüfusu oluşturduğundan hareketle- günümüz genç kuşağının "katkılarının" barış ve güvenliğinin tesisinde büyük önem taşıdığı ifade ediyor. Satır aralarında bilgi ve iletişim teknolojilerinin gençleri şiddet eylemlerine çekmek üzere aktif biçimde kullanıldığı küreselleşmiş dünyamızda "pozitif rol modeller" olarak sunulabilecek genç "örnekler" oluşturma ihtiyacı ortaya çıkıyor. Daha önce Genel Kurul gibi başka BM organları tarafından yapılan genç tanımı genellikle 15-24 yaş aralığını içermekteydi. 2250 Sayılı Karar ise 18-29 yaş arasını genç olarak kabul etmekte. Belki de 18 yaş altını çocuk sayan Çocuk Hakları Sözleşmesi'yle kesişmemek için. Böylece önce ayrıştırılıp, sonra ayrışmanın yol açtığı tehditlere karşı desteklenen son grubu da sınırları giderek belirginleşen genç insanlar oluşturuyor.

Uluslararası Finansal Hizmet Standartları

Fatma Müge ALGAN

Standardizasyon yeni sektörlerin gelişmesi ve ekonomik büyüme için önemli araçlardandır. Standartlar ait oldukları sektörlerle ilgili teknik spesifikasyonların belirlenmesini sağlayarak kalitenin artırılmasına aracılık eder. Hizmet Sektörü dünya ticaretinin yüzde 20'sini ve küresel gayrisafi hasılanın üçte ikisini oluşturmaktadır. 2008 yılında hizmet sektörünün gayri safi hâsıla içerisindeki payı ABD'de yaklaşık yüzde 80, AB'de yaklaşık yüzde 70 olmuştur. Büyüyen hacmiyle hizmet sektörü küresel ekonominin önemli parçalarından biri olmuştur. Hizmetlerin standartlaştırılması bu sektörde sunulan hizmetlerin kalitelerinin artırılmasını sağlamakta ve bu sektörün güçlenmesine ve gelişmesine yardımcı olmaktadır.

Dünya ticaretinin yüzde 80 ila yüzde 90'ı finansal ticarete dayanmaktadır. Bankalar, sigorta, yatırım, takas ve diğer yardımcı hizmet sunucularıyla finans sektörü hizmet sektörünün en büyük parçalarından biridir. Finansal hizmetlerin standardizasyonu, finans sektörüne duyulan güveni artırmakta,

işlemlerin şeffaflığını ve kalite güvencesini temin ederken riskin azalmasını sağlamaktadır. 2007'de yaşanan finansal krizden sonra finansal hizmet sektörünün daha güvenilir olması, sanayi ile finans kurumlarının bağının güçlenmesi, riskin azaltılması, şeffaflığın artırılması ve sistemin kalitesinin artırılmasında uluslararası finansal hizmet standartları büyük rol oynamıştır. Finansal hizmet standartları, finans kurumları için maliyet tasarrufu sağlanması, yeni finansal araçlar geliştirilmesi ve operasyon riskinin önlenmesi gibi avantajlar sağladığı gibi tüketiciler ve piyasa için de kalite güvencesi, öngörü ve kıyaslama olanağı tanıyarak müşterinin sisteme güveninin artırılması gibi avantajlar sunmaktadır. Uluslararası finansal hizmet standartları daha iyi uygulamaların yerleşmesini sağlar ve kullanıcıların rekabet gücünü artırır. Uluslararası Standardizasyon Kuruluşu (ISO), 164 üye ülkesi ve üç bin 368 teknik komitesi ile küresel arenada faaliyette bulunan en güçlü standardizasyon teşkilatıdır. ISO standartları alanında

uzman kişiler aracılığıyla 250'yi aşkın sektörel teknik komite tarafından hazırlanmaktadır. ISO, 19 bin 500 uluslararası standardıyla tüm sektörleri kapsamaktadır. Uluslararası standartlar ürün ve hizmetlerin kalitesinin artırılması ve hizmetlere güvenin artırılmasını sağlamakta küresel ticaretin rekabet gücünü artırmaktadır.

ISO/TC 68 Finansal Hizmetler Teknik Komitesi, finansal hizmetler ve finansal araçlarla ilgili standartların hazırladığı ISO teknik komitesidir. 1948'de kurulan Komite, ilgili tüm tarafların katılımıyla finansal hizmet sektöründeki yeni teknolojilerin, finansal araçların, elektronik ağların, vb. konuların standartlarını hazırlamaktadır. ISO/TC68 tarafından hazırlanmış olan standartlar üye ülkeler tarafından kabul edilmekte ve ulusal alanda uygulanmaktadır. ISO/TC 68, şu üç alt komiteyle çalışmalarını sürdürmektedir: SC 2 – Finansal Hizmetler, Güvenlik; SC 4 – Menkul Kıymetler ve Bağlı Finansal Araçlar; ve SC 7 – Temel Bankacılık.

30 tam, 48 gözlemci üye ülkesi bulunan ISO/TC 68, hâlihazırda 51 standart hazırlamıştır ve 21 standardın hazırlanma çalışmalarına da devam etmektedir. Komite tarafından hazırlanmış finansal hizmet standartları arasında şunlar vardır: ISO 20022 Serisi – Finansal Hizmetler; ISO 13616 Serisi - Finansal hizmetler - Uluslararası banka hesap numarası (IBAN); ISO 17442:2012 – Finansal Hizmetler; ISO 6166:2013 – Menkul Kıymetler ve Bağlı Finansal Araçlar (ISIN); ISO 10962:2001 - Menkul Kıymetler ve Bağlı Finansal Araçlar (CFI code); ISO 9362:2009 – Bankacılık (BIC); ve ISO 15022 Serisi - Menkul Kıymetler.

Türkiye'nin ulusal standart kuruluşu olan Türk Standartları Enstitüsü (TSE), 1960'tan beri Türk Standartlarını hazırlamakta, uluslararası ve bölgesel standardizasyon çalışmalarını takip etmektedir. Türk Standartları Enstitüsü, her türlü madde ve mamüller ile usul ve hizmet standartlarını yapmak amacıyla 18 Kasım 1960 tarih ve 132 sayılı kanunla kurul-

Standardizasyon yeni sektörlerin gelişmesi ve ekonomik büyüme için önemli araçlardır. Standartlar ait oldukları sektörlerle ilgili teknik spesifikasyonların belirlenmesini sağlayarak kalitenin artırılmasına aracılık eder. Hizmet Sektörü dünya ticaretinin yüzde 20'sini ve küresel gayrisafi hasılanın üçte ikisini oluşturmaktadır. 2008 yılında hizmet sektörünün gayri safi hâsıla içerisindeki payı ABD'de yaklaşık yüzde 80, AB'de yaklaşık yüzde 70 olmuştur. Büyüyen hacmiyle hizmet sektörü küresel ekonominin önemli parçalarından biri olmuştur. Hizmetlerin standartlaştırılması bu sektörde sunulan hizmetlerin kalitelerinin artırılmasını

sağlamakta ve bu sektörün güçlenmesine ve gelişmesine yardımcı olmaktadır. Dünya ticaretinin yüzde 80 ile yüzde 90'ı finansal ticarete dayanmaktadır. Bankalar, sigorta, yatırım, takas ve diğer yardımcı hizmet sunucularıyla finans sektörü hizmet sektörünün en büyük parçalarından biridir. Finansal hizmetlerin standardizasyonu, finans sektörüne duyulan güveni artırmakta, işlemlerin şeffaflığını ve kalite güvencesini temin eden riskin azalmasını sağlamaktadır. 2007'de yaşanan finansal krizden sonra finansal hizmet sektörünün daha güvenilir olması, sanayi ile finans kurumlarının bağının güçlenmesi, riskin azaltıl-

ması, şeffaflığın artırılması ve sistemin kalitesinin artırılmasında uluslararası finansal hizmet standartları büyük rol oynamıştır. Finansal hizmet standartları, finans kurumları için maliyet tasarrufu sağlanması, yeni finansal araçlar geliştirilmesi ve operasyon riskinin önlenmesi gibi avantajlar sağladığı gibi tüketiciler ve piyasa için de kalite güvencesi, öngörü ve kıyaslama olanağı tanıyarak müşterinin sisteme güveninin artırılması gibi avantajlar sunmaktadır. Uluslararası finansal hizmet standartları daha iyi uygulamaların yerleşmesini sağlar ve kullanıcıların rekabet gücünü artırır. Uluslararası Standardizasyon Kuruluşu (ISO), 164 üye

ülkesi ve üç bin 368 teknik komitesi ile küresel arenada faaliyette bulunan en güçlü standardizasyon teşkilatıdır. ISO standartları alanında uzman kişiler aracılığıyla 250'yi aşkın sektörel teknik komite tarafından hazırlanmaktadır. ISO, 19 bin 500 uluslararası standardıyla tüm sektörleri kapsamaktadır. Uluslararası standartlar ürün ve hizmetlerin kalitesinin artırılması ve bu ürün ve hizmetlere güvenin artırılmasını sağlamakta küresel ticaretin rekabet gücünü artırmaktadır.

ISO/TC 68 Finansal Hizmetler Teknik Komitesi, finansal hizmetler ve finansal araçlarla ilgili standartların hazırlandığı ISO teknik komi-

Almanya'nın Terörle İmtihanı

Emre YÜKSEL

2000'li yılların başlamasıyla birlikte "radikal İslami terör" tüm dünyada yükselişe geçmiş durumda. Özellikle 11 Eylül saldırıları bu durumun miladını oluşturuyor. Günümüzdeyse İŞİD bayrağı devralmış durumda ve saldırıları dünyanın birçok noktasında gerçekleşebiliyor, ancak en çok odaklandığı bölge olarak Avrupa kıtası gözükmekte. Aralık'ın üçüncü haftası Berlin'de gerçekleşen saldırıda bu olgunun devam ettiğini göstermekte. Avrupa'da "radikal İslami terör" saldırılarının bu denli artıyor olması hâlihazırda birçok Müslüman mülteci bulunan kıtada mültecilere yönelik algının da değişmesine neden olmaktadır.

Noel Pazarı saldırısı

Kasım'ın ikinci haftasıyla birlikte Almanya'nın hemen hemen bütün şehirlerinde Weihnachtsmarkt adı verilen Noel pazarları kurulur ve bu yolla şehirler hem Noel havasına sokulur hem de insanlar bir araya gelerek sosyalleşebilecekleri bir ortama kavuşur. Buralar aslında Noel'e özel yiyecek ve hediyelik

şeyaların satıldığı mini pazar yerleridir.

Aralık'ın üçüncü haftasında, Berlin'in Kurfuerstendamm bölgesinde kurulan bir Noel pazarına Tunus kökenli Anis Amri tarafından kaçırılan Polonya plakalı bir tırla gerçekleştirilen saldırıda 12 kişi yaşamını yitirdi. 24 yaşındaki Amri'nin örgüte bağlılık

yemini ettiğini açıklayan İŞİD saldırıya da üstlendi. Bu saldırının geçtiğimiz Temmuz'da Nice'te yine İŞİD tarafından gerçekleştirilen saldırıyla benzerlikler taşıdığı gözükmemekte. Nitekim 14 Temmuz'da Nice'in Promenade des Anglais caddesindeki Bastille Günü kutlamalarında gerçekleştirilen havai fi-

şek gösterisi sırasında bir kamyon izleyicilerin arasına dalıp iki km boyunca devam etmiş, bunun sonucunda da 86 kişi yaşamını yitirmişti. Bu da örgütün bombalı eylemler dışında bu tarz saldırılar da gerçekleştirdiğini gösterdi.

Almanya ve terör

Her ne kadar Almanya geçmişte de terör saldırılarına hedef olsa da günümüzde bunun sıklığı ve şekline değişimler yaşanıyor. Geçmişte Almanya'da Kızıl Ordu Fraksiyonu (RAF) tarafından belli başlı saldırılar gerçekleştirilmişti. 1972 Münih Olimpiyatları sırasındaysa Kara Eylül örgütü tarafından İsraili sporculara yönelik saldırı gerçekleştirilmişti. Geçtiğimiz Temmuz'dan itibaren de Müslüman kökenlilerin gerçekleştirdiği bireysel eylem-

ler göze çarpmakta. 18 Temmuz'da Würzburg'da bir trende gerçekleştirilen baltalı saldırıyla başlayan eylemler, 24 Temmuz'da Suriyeli bir mültecinin Ansbach'taki müzik festivalinde bomba patlatması ve üç kişinin ölümüne neden olmasıyla devam etmişti. 10 Ekim'de bir diğer Suriyeli Jaber al-Bakr Berlin Havaalanı'na saldırı şüphesiyle Chemnitz'te tutuklanmış, yapılan aramada da evinde birçok patlayıcıya ulaşılmıştı. Almanya

için en yakın olan saldırı girişimi 16 Aralık'ta Ludwigshafen'de gerçekleştirilmeye çalışılan bombalı eylem girişimiydi. Berlin'deki saldırıya benzer bir şekilde Noel pazarının ve belediye binasının hedef alındığı saldırı, 12 yaşındaki Iraklı bir çocuğun bıraktığı bombalı paketlerin fark edilmesi sayesinde gerçekleştirilemeden engellenmişti. Son olarak, 19 Aralık'ta Anis Amri'nin kullandığı tır Noel pazarına doğru sürüldü ve 12 kişi yaşamını yitirdi.

Üstelik bu saldırıdan hemen sonra Kosova asıllı iki kişi Oberhausen'daki önemli alışveriş merkezlerinden Centro'ya saldırı hazırlığında oldukları şüphesiyle Duisburg'da gözaltına alındı. Son altı ayda beş terör saldırısı girişimi gerçekleştirilen Almanya'da Başbakan Merkel güvenlik önlemlerinin artırılacağını ve bu tarz eylemlerin tekrarlanmaması için hükümetçe bazı kararların alınacağını altını çizdi.

Terör ve mülteciler

Özellikle Avrupa'da gerçekleştirilen radikal İslam tandanslı terör eylemlerinin en çok etkilediği kesimlerden birisi de şüphesiz ki Müslüman mülteciler. Üstelik bazı saldırıların ülkeye alınan mültecilerle gerçekleştirilmesi, devletlerin mültecilere yönelik politikalarının kamuoyu nezdinde sorgulanmasına neden olmaktadır. Nitekim son saldırıyı gerçekleştiren Amri'nin de Almanya'ya iltica başvurusunda bulunan kişilerden birisi olması bu tartışmaları daha da alevlendirdi. Almanya'daki tartışmalar, Merkel'in "açık kapı mülteci politikası"na odaklanmaktadır. Fransa'dan Mari-

ne Le Pen ve Hollanda'dan Geert Wilders Merkel'in mülteci politikasını eleştirirken, en sert tepkilerden biri Almanya için Alternatif (AfD) partisinden geldi. Parti temsilcilerinden Pretzell, "bu lanetli ikiyüzlülük ne zaman sona erecek" diye sordu ve "bunlar Merkel'in ölüleridir" diyerek mülteci politikasını eleştirdi. Britanyalı siyasetçi Nigel Farage da Berlin'deki saldırının bir sürpriz olmadığını belirterek bu tür olayların Merkel'in politikalarının mirası olacağını söyledi. Öte yandan, halktan da güvenliklerinin mülteci politikasıyla tehlikeye girdiğini belirten görüşler yükselmekte.

11 Eylül'le birlikte artmaya başlayan İslamofobi, özellikle 7 Ocak 2015'teki Charlie Hebdo saldırısıyla birlikte hız kazanmıştı. Bu süreçte İŞİD, Fransa'da Paris ve Nice, Belçika'da Brüksel ve son olarak Almanya'da da Berlin gibi çok önemli başkentlere saldırılar düzenledi. Saldırıların sıklığı ve çapı, Avrupa'da hâlihazırda var olan İslam düşmanlığını daha da körükledi. Bunda Avrupa'ya yönelik yoğun mülteci akınının da etkisi var. Ne var ki, hem terör saldırılarından hem de İslam karşıtlığının artmasından en çok etkilenenler de yine mülteciler. Mültecilerin statülerinin iyileştirilmesi ve yeni ha-

yatlarına adapte olmaları konusunda en büyük görevse politika yapımcılara düşmektedir. Ayrıca kamuoylarının saldırılardan sonra nasıl bir tutum takınacakları da büyük önem arz etmektedir. Berlin'deki son saldırı tekrar gösterdi ki, politika yapımcılarla kamuoyu arasındaki mülteci politikasına dayalı ilişkiler pamuk ipliğine bağlı. Örneğin Almanya'da seçimlerin yaklaşması ve AfD'nin yükselişi, mültecilere yönelik açık kapı politikasının geleceğini de büyük bir soru işareti olarak ortada bırakıyor.

Portre

Maria KONSTANTOPOULOU

Kostis Stefanopoulos

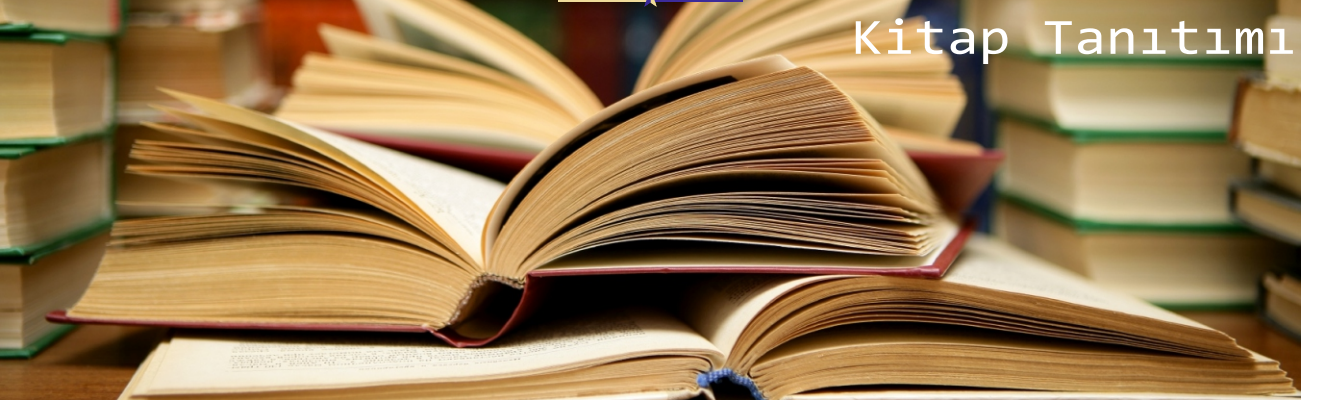
Yunan halkının en çok sevdiği eski cumhurbaşkanlarından olan Kostis Stefanopoulos, 20 Kasım 2016'da vefat etti. Stefanopoulos, 1926'da Mora'daki Patra kentinde önemli bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Babası, çok ünlü bir avukat ve siyasetçi olan Demetrius Stefanopoulos, annesiyse ünlü gazeteci Konstantinos Filopoulos'un kızı Vrisiis Filopoulou idi. Gençliğinde önce bağımsız "Glyfada Grubu"nda, 1949'dan itibaren de "Patra kulübü"nde yüzme alanında çok başarılı bir spor hayatı geçirdi. Patras Saint Andrew Lisesi'nden mezun olduktan sonra Atina Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni başarıyla bitirdi ve 1954-1974 yılları arasında Patras Barosu'nun çok aktif bir üyesi oldu. 1958'de babasını takip ederek Milli Radikal Birliği Partisi'nde (ERE) siyasete atıldı ve 1964'te doğum yeri Patra'dan milletvekili seçildi. Albaylar Cuntası sonrasında Yeni Demokrasi Partisi'nden 1974, 1977, 1981 ve 1985 yıllarında tekrar milletvekili seçildi. 1974'te Yunanistan'ın demokrasiye geçişi sonrası, Konstantin Karamanlis'in kurduğu milli birlik hükümetinde Ticaret Bakan Yardımcılığı görevine getirildi. Daha sonraki yedi yıllık süre zarfında İçişleri Bakanlığı (1974-76), Sosyal İşler Bakanlığı (1976-77) ve Devlet Bakanlığı (1977-81) görevlerini üstlendi. 1981-1985 yılları arasında Meclis Başkanlığı ve Meclis Sekreterliği görevlerinde bulundu. O dönemde

Yeni Demokrasi Partisi'nin Genel Başkanı olan Evangelos Averof 1984 Avrupa Parlamentosu seçimlerini kaybedince, görevinden istifa etmeye karar verdi. Genel başkan koltuğu boşalınca, Stefanopoulos ve Konstantinos Miçotakis partinin genel başkanlığına talip oldu. Stefanopoulos genel başkanlık seçimini kaybetti ve 1985 genel seçimlerinde her ne kadar Yeni Demokrasi Partisi'nden milletvekili seçilmiş olsa da onu destekleyen dokuz milletvekiliyle birlikte 1985'te YDP'den ayrılarak Demokratik Yenilik (DİANA) Partisi'ni kurdu. 1994'te yapılan Avrupa Parlamentosu seçimlerinde partisi yüzde 3'lük seçim barajının altında kalınca, partisini feshetti ve politikadan ayrıldığını açıkladı. Yaklaşık bir yıl sonraysa cumhurbaşkanı seçildi. 1995'te yapılan cumhurbaşkanlığı seçiminde, Antonis

Samaras'ın Siyasal İlkbahar Partisi tarafından aday gösterildi ve adaylığı iktidardaki PASOK tarafından da desteklenince üçüncü turda 181 oyla cumhurbaşkanı seçildi. Beş yıllık süresi 2000 yılında dolduğunda tekrar aday oldu ve ilk turda 298 milletvekilinin 269'unun oyunu alarak tekrar cumhurbaşkanı oldu. 12 Mart 2005'teyse görevi Karolos Papulaya devretti. Cumhurbaşkanı olarak düşük bir profil çizmesine rağmen, görevine olan sadakati ve bütünleştirici yaklaşımıyla takdir edildi. Kostis Stefanopoulos, cumhurbaşkanı olduğu dönemde, kuruma yeni bir prestij sağlayarak Yunan halkından büyük destek toplamayı başardı. Özellikle 1999'da ABD Başkanı Bill Clinton'ın Yunanistan'a yaptığı son ziyaret sırasında yaptığı kritik açıklamalar oldu. İkinci döneminde 2004 Atina

Olimpiyatları'nın açılışını yaptı ve bu olimpiyatlarda Eski Kral II. Konstantin'i Cumhurbaşkanlığı Konutu'nda ağırladı. Birçok kurumdan ödül almasının yanı sıra Yunanistan'ın birçok kenti tarafından da kendisine fahri hemşerilik unvanı verildi. İleri yaşlarında sağlık sorunları yaşayan Stefanopoulos, 17 Kasım Perşembe günü zatürre teşhisiyle hastaneye kaldırıldı ama durumu giderek kötüleşti, hatta tedaviye yanıt vermedi. 20 Kasım 2016 Pazar gecesi geç saatlerde de başkent Atina'da çoklu organ yetmezliği nedeniyle hayatını kaybetti. Stefanopoulos'un ölüm haberini öğrenen Yunan toplumu çok derinden sarsıldı ve Cumhurbaşkanı'ndan sıradan vatandaşa kadar herkes üzüntülerini ifade etti. Herkes Stefanopoulos'un kişiliği hakkında tek bir kelimedede birleşti: Dürüstlük.

Sofie'nin Dünyası

Ayşe Elif YILDIRIM

Norveçli yazar Jostein Gaarder tarafından yazılan Sofie'nin Dünyası, 1991'de satışa sunuldu, 1996'da İngilizceye ve sonrasında da Türkçe de dâhil olmak üzere birçok başka dile çevrildi. 30 milyondan fazla satan kitap, neredeyse klasikler arasında sayılabilecek hale geldi.

Sofie'nin Dünyası, bir gençlik kitabı gibi görünse de, aslında bir batı felsefesi tarihi kitabı. Sofie adındaki genç bir kızın posta kutusunda "Kimsin Sen?" yazılı bir kart bulmasıyla başlayan kitap, daha sonra aynı esrarengiz kimseden gelen eğitici mektuplar sayesinde felsefe tarihine giriş yapar. Sofie, daha sonra mektupları gönderen esrarengiz öğretmeniyle tanışacak, ondan dersler almaya devam edecek ve en sonunda da BM Taburu'nda görevli bir binbaşının kızına doğum günü hediyesi olarak yazdığı bir kitabın kahrama-

nı olduğunu anlamasıyla farklı bir yaşamın kapılarını aralayacaktır. Kitap başta çok basit başlasa da, giderek derinleşiyor. Her ne kadar ilk birkaç sayfada sadece felsefe tarihi okuyacakmışız hissiyatı hâkim olsa da, kitabın ortasında hem felsefe tarihinin daha da dallanıp budaklanması, hem de hikâyenin kahramanlarının momentum kazanmasıyla kitap akıcı hale gelmekte.

Kitap öncelikle ilk çağ filozofu Sokrates'ten başlayıp, yakın tarihimize Sartre'ye kadar geliyor. Özellikle felsefi düşüncelerin yalın anlatımı, bu konuya ilgi duyanların yanı sıra felsefe tarihini öğrenmek isteyenlerin de ilgisini çekebilecek türden. Tarihi bilgilerin de yerinde olduğunu söylüyor uzmanlar.

Kurgu ve tarihsel anlatım tarzını harmanlayan bu kitapta, Sofie'nin gözünden öğrendiğimiz filozofların düşünce-

lerini ve birbirleriyle etkileşimlerinin, okuyucuda sorgulayıcı bir etki yaratması da muhtemel. Kitap her ne kadar çok fazla provoke edici olmasa da, özellikle batı felsefesine yoğunlaşması ve sadece felsefe tarihi olarak pazarlanması az da olsa biraz tepki aldı. Ancak yine de, batı felsefesinin, doğu felsefesine oranla bugünkü dünyaya anlayışını etkilediği de bir gerçek.

Her ne kadar kitabın temel öğelerinden biri olmasa da, küreselleşmeyi destekleyici bir alt metni olduğu da söylenebilir. Kitabın karakterlerinden birinin BM'de görevli olması ve sürekli olarak BM'nin ideolojisinin övülmesi bu savı destekleyici türden. Kitabın yazarı Jostein Gaarder, kitabın 20. yılı baskısına yazdığı önsözde kitabı bugün yazsa biraz daha farklı bir biçimde yazacağını dile getirdi. Özellikle iklim deği-

şikliği sorununun ne kadar da göz ardı edildiğinden kendisi bahsediyor.

İnsanların genelde yerel ve kısa-zamanlı bir benlik içgüdü geliştirdiğini, etraflarını inceleyip tehlikeleri gözden geçirdiğini söylüyor. Doğal olarak insanlığın kendisini ve kendisinin olan şeyleri koruma altına aldığı ama gelecek nesilleri ve kendi türümüzü koruma söz konusu olunca aynı içgüdülere sahip olmadığımızı söylüyor. Herkesin kendisinden daha büyük gerçekliğin parçası olduğunu kabullenmesi gerektiğini ve kendisinden sonra gelecek nesilleri de düşünmeye başlaması gerektiğini dile getiriyor. Bu önsözde de Gaardner'in oldukça farklı bir bakış açısı olduğunu görmek mümkün. Bu da Sofie'nin Dünyası'nı daha zevkli ve öğretici hale getiriyor.

Bize Avrupa'nı Anlat

Koordinatör: Doç. Dr. Erdem Denk (ATAUM Müd. Yrd.)

Katılımcılar:

Ressam Mehmet Ali Doğan (Birleşmiş Ressamlar ve Heykeltıraşlar Derneği eski Başkanı)
Onur Konuğu: Ressam Muhammed Yalçın
Gülizar Dođaray Karaçam, Ressam (AÜ Güzel Sanatlar Fakültesi)
Damla Torun Ođuz, Ressam (AÜ Güzel Sanatlar Fakültesi)
Erdem Ođuz, Ressam (AÜ Güzel Sanatlar Fakültesi)
Saadet Metin, Ressam (Çuval Sanat Galerisi)
Gülendam Özcan, Ressam (Çuval Sanat Galerisi)

Avrupa ve AB konulu akademik çalışmalarını zaman zaman kültür-sanat alanındaki faaliyetleriyle destekleyen ATAUM, ilk kez düzenlediği "Bize Avrupa'nı Anlat" başlıklı resim çalıştayıyla katılımcılardan "Avrupa" temasını kendi perspektiflerinden istedikleri tarz, biçim ve içerikte resmetmelerini rica etti. Birleşmiş Ressamlar ve Heykeltıraşlar Derneği eski Başkanı Ressam Mehmet Ali Doğan eşliğinde yapılan ve herkese açık olan etkinliğe, lise öğrencileri, ATAUM kursiyerleri ve SBF öğrencilerinden oluşan 15 amatör resim sevdalısıyla 6 profesyonel ressam katıldı. Çalıştayın onur konuğuyusa "Altındağlı Ressam Muhammed Yalçın" idi. Katılımcılardan 12'sinin tuval, boya, fırça vb. malzemeleri ATAUM tarafından karşılandı. Çalıştayda yapılan ve her biri farklı bir Avrupa ve AB perspektifi sunan resimler ATAUM Yönetim Kurulu Salonu ve koridorlarını süslemeye başladı.

ATAUM'dan Butik Eğitim Programları

AB Sürecinde Türk Kamu Yönetimi

AB Sürecinde Yerel Yönetimler

AB Sürecinde Türk Kamu Yönetimi

Türkiye'nin Avrupa Birliği katılım süreci çerçevesinde kamu yapılanmasının rolü ve değişimine ilişkin temel konuların ele alınacağı sertifika kursunun programı düzenlenecektir. Programa katılacak kursiyerlerin Lisans mezunu olmaları dışında herhangi bir koşul aranmamaktadır.

Başlama Bitiş Tarihi:
3.05.2016 16.06.2016

Günler: Perşembe ve Cuma günleridir. Programın toplam süresi 48 saat olarak düzenlenmiştir.

Ücret : Kişi başına 1000.- TL'dir.

Devamsızlık sınırını aşmamış olmaları kaydıyla, Tüm katılımcılara program sonunda "Katılım Sertifikası" verilecektir.

Son Müracaat: 25 Nisan 2016

Kesin kayıt: ATAUM AB Sürecinde Türk Kamu Yönetimi Kursuna kabul edilen kursiyerlerin Lisans diploma fotokopisi, 2 adet fotoğraf başvuru formunu doldurup 25 Nisan 2016-02.05.2016 tarihleri arasında ATAUM kurslar Koordinatörlüğüne teslim etmeleri gerekmektedir.

AB Sürecinde Yerel Yönetimler

Türkiye'nin Avrupa Birliği katılım süreci çerçevesinde yerel yönetimlerin rolü ve değişimine ilişkin temel konuların ele alınacağı sertifika programı düzenlenecektir. Programa katılacak kursiyerlerin Lisans mezunu olmaları dışında herhangi bir koşul aranmamaktadır.

Başlama Bitiş Tarihi:
04.05.2016-25.05.2016

Günler: Pazartesi ve Çarşamba günleridir. Programın toplam süresi 18 saat olarak düzenlenmiştir.

Ücret : Kişi başına 475.- TL'dir.

Devamsızlık sınırını aşmamış olmaları kaydıyla, Tüm katılımcılara program sonunda birer "Katılım Sertifikası" verilecektir.

Son Müracaat: 25 Nisan 2016

Kesin kayıt: ATAUM AB Sürecinde yerel Yönetimler kabul edilen kursiyerlerin Lisans diploma fotokopisi, 2 adet fotoğraf ve başvuru formunu doldurup 25 Nisan 2016-02.05.2016 tarihleri arasında ATAUM kurslar Koordinatörlüğüne teslim etmeleri gerekmektedir.

ATAUM

Ankara Üniversitesi

Avrupa Toplulukları
Araştırma ve Uygulama Merkezi

Başvuru ve Bilgi İçin

ATAUM Öğrenci İşleri
Dahili: 2614 - 2615

www.ataum.ankara.edu.tr
ataum@education.ankara.edu.tr

+90(312)362 07 62 - 362 07 80 faks: +90(312)320 50 61
Ankara Üniversitesi Cebeci Kampüsü - ANKARA

ABC

Avrupa Birliği'nin abece'si için

Temel Eğitim Sertifika Programı

ATAUM'un yürüttüğü eğitim programları temel ve uzmanlık eğitimi kursları olarak gerçekleştirilmektedir. AB Temel Eğitim Programı'nda genel olarak AB'nin oluşum süreci, kurumsal yapısı, işleyişi, politikaları, Türkiye-AB ilişkileri ve AB'deki son gelişmelerle ilgili olarak temel bilgiler verilmektedir.

ATAUM; Avrupa Birliği konularına yönelik olarak 1987'den bu yana sertifika programları düzenlemektedir.

Sertifika programları, bir akademik yıl içerisinde iki ayrı dönemde gerçekleştirilmekte, her bir dönem ise yaklaşık 3 aylık (~100 saat) bir zaman dilimini kapsamaktadır.

Sertifika programlarına kurumsal başvuruların yanısıra bireysel başvurular da yapılabilir.

ATAUM
Ankara Üniversitesi
Avrupa Toplulukları
Araştırma ve Uygulama Merkezi

Başvuru ve Bilgi İçin

ATAUM Öğrenci İşleri

Dahili: 2614 - 2615

www.ataum.ankara.edu.tr

ataum@education.ankara.edu.tr

+90(312)362 07 62 - 362 07 80 faks: +90(312)320 50 61

Ankara Üniversitesi Cebeci Kampüsü - ANKARA

Uzmanlık programı daha özel konuları içerir:

- Uluslararası İlişkiler
- Avrupa Birliği
- AB Sürecinde Türk Kamu Yönetimi
- Müzakere Teknikleri - Kültürlerarası İletişim Teknikleri

Ayrıca kurum ve kuruluşların istekleri ve önerileri doğrultusunda AB ile ilgili çeşitli konularda özel eğitim programları açılmaktadır.

Kurs Ücreti: 1350 TL'dir.

(Bireysel katılımlarda kurs ücreti 3 taksit olarak ödenebilir)

Avrupa
Gündemi...

ATAUM
e-bülten